

Maandblad van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
gevestigd te Amsterdam

Ontario, lustoord voor natuurliefhebbers

door H. Fredriks

Canada is een land waar men als natuurliefhebber z'n hart nog kan ophalen. Tweede land van de wereld met een oppervlakte $300 \times$ zo groot als Nederland en 'slechts' 21 miljoen inwoners beschikt het over immense praktisch nog onge-repte gebieden, waarin zich een onvoorstelbaar groot aantal meren bevindt.

Dank zij vrienden heb ik het voorrecht gehad dit prachtige land, en de provincie Ontario in het bijzonder, meerdere malen te bezoeken. Ontario strekt zich uit van de Hudson baai in het noorden tot het Erie meer in het zuiden. Er bevinden zich in dit gebied niet minder dan 100 provinciale parken in grootte variërend van ongeveer de oppervlakte van Nederland tot enkele honderden ha's. Vrijwel alle parken hebben faciliteiten voor kampeersers, campers of caravans.

Onze laatste reis waarvan ik u in deze bijdrage verslag wil doen duurde van ongeveer half juni tot half juli. De tocht begon in Sarnia (Fig. 1), een plaats aan de uiterste zuidpunt van het Huron meer gelegen (ca. 1 uur vliegen vanaf Toronto). Met onze vrienden waren we over-eengekomen dat we tussen de Grote meren door via de Amerikaanse staat Michigan in een paar dagen naar de noord-west punt van het Huron meer zouden rijden.

In de namiddag van de tweede dag passeerden we de 'Mackinac Bridge', die de straat tussen het Huron meer en het Michigan meer over-bruigt, om vervolgens over een 80 km verder gelegen kleinere brug Sault Sainte Marie bin-nen te rijden. Hier waren we weer op Cana-dees grondgebied en vervolgden onze tocht naar het noordelijker gelegen 'Lake Superior Provincial Park'.

Van hieruit wilden we geleidelijk aan naar het zuiden afzakken. Deze reisroute bood het voor-deel dat, waar de natuur in noordelijker streken nog minder ver ontwikkeld is, wij ook kennis konden maken met die bosplanten die in het zuiden in juni reeds uitgebloeid zijn.

Een nadeel is dat men omstreeks die tijd in deze gebieden geconfronteerd wordt met drommen muggen en vooral 'Black flies', die alle op je bloed belust zijn. De laatste zijn de ergste gezien hun aantal en hun geringe afmeting (ca. 4 mm). Ze kruipen overal in en onder zonder dat men het bemerkt. Goede afweermiddelen zijn dus voorwaarde wil men zich met goed fatsoen in bossen en moerassige plaatsen be-geven.

'Lake Superior Prov. Park' omvat een onge-veer 1350 km² groot gebied waarin een belang-rijk deel van de kustlijn van het meer is opge-nomen. Het is zeer rotsig terrein, overwegend bebost, met talrijke meren bezaaid terwyl een aantal grote en vele kleinere rivieren het gebied doorstroomt.

Van de grote delen kan gezegd worden dat het pure wildernis is. Er bevinden zich in het park een drietal campings. Voor ons verblijf kozen we de meest zuidelijke 'Crescent Lake' ge-heten. Met de caravan stonden we een kleine 10 meter van het half-cirkelvormige meer, dat temidden van een prachtig tamelijk open bos-terrein is gelegen. Met 'open' wordt hier be-doeld een niet al te dicht bomenbestand met daaronder een vegetatie van verspreid staande struiken en een vrij dicht kleed van bosplanten. Zoals verwacht waren vele vroegbloeiende soorten, zij het niet alle, hier inderdaad in volle glorie te bewonderen. Voor de geel bloeiende 'Trout lily' (*Erythronium americanum*) waren we toch te laat; slechts de mooie bont gespikkelde

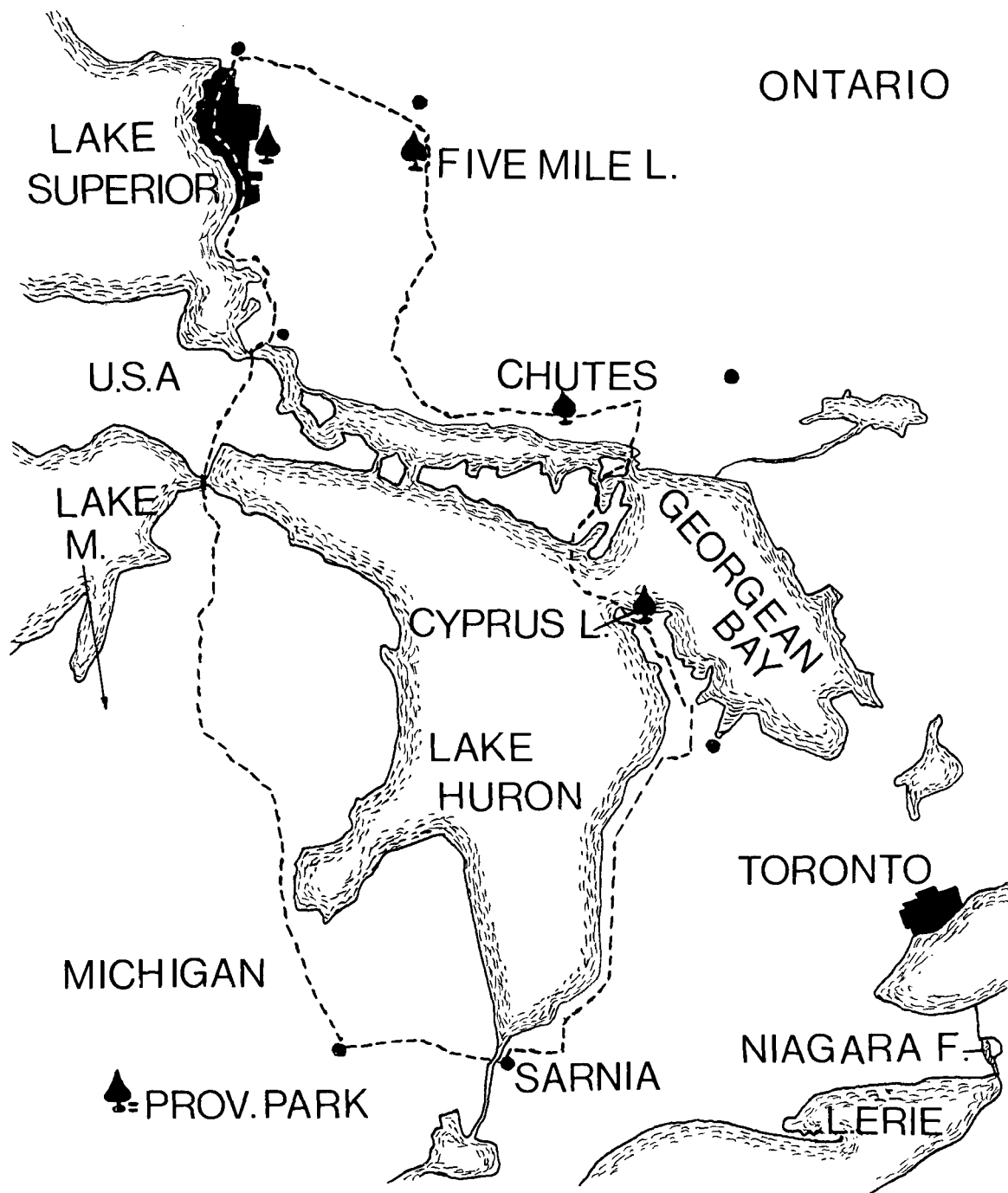

fig. 1. Kaartje van Zuid Ontario.

bladeren herinnerden nog aan haar aanwezigheid. Daarentegen stond *Clintonia borealis*, een plant met twee à drie ca. 20 cm lange bladeren waaruit een stengel oprijst met enkele sierlijke hangende gele leliebloempjes massaal in volle bloei (Fif. 2). In de maand Juli tooit deze 'Corn lily', zoals de Canadezen haar noemen, zich met prachtige ultramarijn-blauwe ovale bessen.

'Canada mayflower' (*Maianthemum canadense*), practisch identiek aan Dalkruid (*M. bifolium*) in ons land, stond er in overvloed en groeide dikwijls in gezelschap van de fraaie wit-bloeiende *Cornus canadensis*. Deze laatste 15 à 20 cm hoge kornoelje tooit zich later in de tijd met tuiltjes helder rode bessen die gretig aftrek vinden bij een aantal bosbewoners.

Bijzonder verheugd waren we met de vondst van 'Nodding trillium' (*Trillium cernuum*), een vertegenwoordigster van de Liliaceae, waarvan de witte, soms zacht rose bloem onder de drie enige vlak gespreide bladeren hangt. Ook de in etages bebladerde *Medeola virginiana* liet zich bewonderen. Uit elke etage bungelen een paar minuscule gele leliebloemen voorzien van oranje meeldraden. Deze bosplant troffen we nooit massaal aan evenmin als haar familielid 'Rose twisted-stalk' (*Sreptopus roseus*). Deze laatste doet, wat betreft voorkomen, een beetje denken aan een vertakte Salomonszegel. Uit elke bladoksel hangt een 4 à 5 mm vuilrose bloempje. Beide laatstgenoemde planten zijn niet spectaculair maar voor de liefhebber toch wel erg interessant.

Vogels waren er volop. Reeds vroeg in de ochtend zagen we al enkele wijfjes van de Grote zaagbek (*Mergus merganser americanus*) al duikend een voedseltocht langs de oever begroeiing maken. Vrijwel zeker hadden ze ergens, beschermd door het gewas aan de waterkant, hun nesten. Rondom onze caravan stonden prachtige papierberken met dikke zilverwitte stammen (*Betulus papyrifera*). De 'Sapsucker', een specht iets kleiner dan onze Grote bonte specht, kwam hier regelmatig op inspectie. Deze mooie zwart-wit getekende vogel met rood aan keel en voorhoofd (*Sphyrapicus varius varius*) maakt lange rijen naast elkaar liggende potlood-dikke gaten in de boombast. Wanneer de boom via deze wonden gaat 'bloeden' levert hem dat een lekkernij op waarbij de op het sap afgekomen insecten 'en passant' als extraatje worden meegepikt.

Het zal duidelijk zijn dat een al te uitbundige artisticeit de specht niet in dank wordt afgenomen. De boom laat dat dan ook duidelijk blijken door de bast los te laten wat dikwijls aanzienlijke schade aan het onderliggende weefsel tot gevolg heeft.

En dan streek plotseling als een bliksemschicht een 'Killdeer' neer op een zandig oevergedeelte. Deze prachtige opvallend getekende plevier (*Charadrius vociferus*) die ongeveer even groot is als onze Kievit kan men overal op open terreinen aantreffen; ook heel vaak op de vluchstroken van de wegen (Fig. 3).

fig. 2. Corn lily (*Clintonia borealis*)

Een nieuwe kennismaking was het laat in de avond beginnende en tot diep in de nacht voortdurende 'gefluit' van de ca. 30 mm grote 'Spring peeper' (*Hyla crucifer*), een kleine beigebruine boomkikker, die een diagonaal kruis op de rug heeft. Deze kikkertjes schuilen in vrij grote getale tussen de oeverplanten en op takken en twijgen van langs het meer groeiende struiken.

Het heeft mij twee avonden gekost om er een te pakken te krijgen, want hoewel men ze hoort en er vlakbij staat, zijn ze praktisch onvindbaar. Wanneer men de grootte van dit kwakertje beziet (hij kan net op het laatste lid van je duim zitten) grenst zijn geluidsvolume aan het ongelofelijke.

Ongeveer 10 km noordelijk van de camping bevindt zich een steile uit het meer oprijzende rotswand, de Agawa rots, waarop Indiaanse tekeningen (pictographs) voorkomen. De met rode oker aangebrachte figuren, waaronder

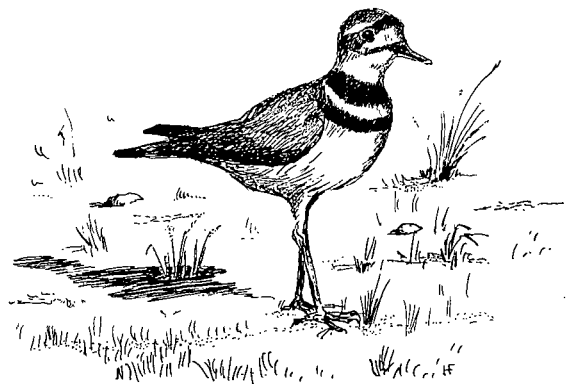

fig. 3. Killdeer (*Charadrius vociferus*)

slangen, herten, vissen maar ook cano's met menselijke wezens, werden waarschijnlijk getekend als het meer bevroren was. Uit kleurverschil heeft men geconcludeerd dat de tekeningen waarschijnlijk over een periode van honderden jaren zijn aangebracht.

Na enkele dagen vervolgden we onze tocht noordwaarts langs 'highway 17', die over een traject van ongeveer 85 km door het park voert. Bij Wawa bogen we af naar het oosten in de richting 'Five Mile Lake Provincial Park' voorbij Chapleau. Dit is de route door eindeloze bos- en moerasgebieden. Het is dan ook een vreemde gewaarwording op een traject van zo'n 100 km slechts een twintigtal tegenliggers en in het geheel geen dorp te zien. De begroeiing in de brede stroken langs de weg was zich volop aan het ontwikkelen, maar bloeien deed er nog weinig. De enige struik die zich aan de bosrand uitbundig met trossen witte bloemen tooide was de 'Labrador tea' (*Ledum groenlandicum*), een heidekruidachtige met een Azalea-achtig voorkomen.

In het 'Five Mile Lake Provincial Park' bleven we slechts één dag en zakten daarna af naar het zuiden, richting Huron meer. Na 90 km rijden bereikten we de Missasaga rivier om die zo'n 80 km lang te volgen. Het viel op dat geleidelijk aan meer bloeiende planten in de bermerschen, vooral Margrietten (*Chrysanthemum leucanthemum*) en 'Smoothish hawkweed' (*Hieracium floribundum*), een 70 cm hoog Havikskruid, maar ook hier en daar exemplaren van *Corydalis sempervirens* met rose bloemen met een gele lip. Verder grote groepen van 'False Solomons seal' (*Smilacina racemosa*), waarvan de prachtige pluimen met fijne witte sterretjes in de wind stonden te wiegen. Later zullen hier trossen robijn- rode bessen aan prikken.

Tenslotte bereikten we 'Chutes Prov. Park' bij Massey. In dit park bevindt zich de 'Look-out' rivier met enkele prachtige watervallen en stroomversnellingen. In vervlogen tijden waren hier gootvormige bouwsels aangebracht waar houthakkers de in het noorden gekapte boomstammen overheen loodsten naar de grote meren.

In het bos langs de rivier vonden we grote groepen van de karmijn gekleurde 'Purple trillium' (*Trillium erectum*) waarvan de meeste bloemen op hun retour waren. In volle glorie troffen we wel tientallen exemplaren aan van de 'Moccasin flower' of wel *Cypripedium acaule*. Deze orchidee heeft twee ovale schuin opstaande bladeren waaruit een stengel oprijst met één vrij grote bloem. Deze bloem heeft een typisch gevormde ogenschijnlijk gespleten lip, die een fletse karmijn kleur heeft. Met enige fantasie valt uit de bloemvorm een Indiaanse mocassin op te maken (Fig. 4).

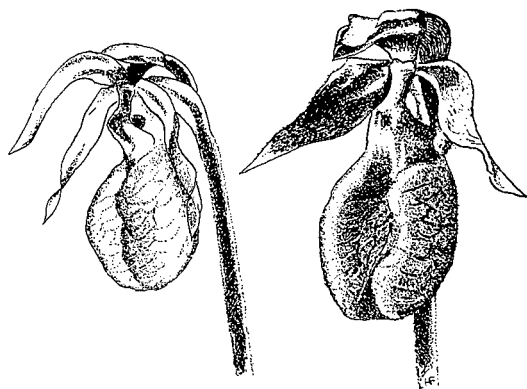

fig. 4. Moccasin flower (*Cypripedium acaule*).

Ons volgende doel was het 'Bruce' schiereiland. Deze keuze was weloverwogen gemaakt, omdat voorgaande reizen ons hadden geleerd dat, botanisch gezien, dit één van de rijkste gebieden was die wij bezochten. Om dit schiereiland te bereiken dienden we over het mooie Manitoulin eiland naar de haven South Baymouth te rijden om van daaruit met de zeer moderne veerboot 'Chi Cheemaun' binnen twee uur naar de noordpunt van Bruce te varen.

Tijdens het wachten werden we vergast op een krijgsconcert van Ringsnavelmeeuwen (*Larus delawarensis*) die in grote getale op de parkeerplaats rondtippelden in de hoop iets eetbaars toegeworpen te krijgen. Deze meeuw heeft op het eerste gezicht grote overeenkomst met de Zilvermeeuw doch bij nadere beschouwing onderscheiden de donkere band rond de snavel en de gele poten hem hier toch duidelijk van.

De overtocht was wat teleurstellend want we kwamen spoedig in een dikke mist die ons belette om maar iets van de kust of het meer te zien. In Tobermory, de havenplaats op Bruce, aangekomen klaarde de lucht op en we konden direct al genieten van de hier veel verder ontwikkelde bermbegroeiing.

'Bruce peninsula' sluit met het Manitoulin eiland een deel van het Huron meer, 'Georgian Bay' geheten in. Het schiereiland dat ca. 56 km lang en 6 tot 16 km breed is, maakt deel uit van het zgn. 'Niagara escarpment' hetgeen wil zeggen dat het gevormd wordt door de rand van een gigantische geologische schotel die hier onder een flauwe hoek aan het aardoppervlak komt. Deze zgn. Quelp formatie, die vanaf Manitoulin eiland via Bruce naar de Niagara watervallen loopt, is opgebouwd uit sedimenten van kalkhoudende zeeplanten en -dieren (waaronder koraal), die in de loop van miljoenen jaren zijn getransformeerd tot Dolomiet. Het is deze kalksteen die de garantie vormt voor een weelderige en soortenrijke plantengroei.

Het landschap op het schiereiland varieert sterk. Langs de noord- en oostkust vinden we tientallen meters hoge grillige rotsformaties met grotten; in het binnenland plaatselijk rotsige, arme gebieden waarin moerassen en meren; verder beboste gedeelten, maar in het zuiden ook uitgestrekte akker- en weide gebieden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zich hier een aantal natuurreservaten bevindt, te weten 'Cyprus Lake Prov. Park', 'Dorcas Bay' en 'Red Bay' natuurreservaat, de laatste twee eigendom van federaties van Canadese natuurliefhebbers.

We arriveerden juist op het goede moment want de periode eerste week juni tot half juli is, zo was ons eerder gebleken, de beste zowel botanisch als ornithologisch gezien. De meeste vogels zijn dan nog in de nestelperiode of druk bezig jongen groot te brengen, terwijl wat de planten betreft de piek in de bloei van de meeste soorten wordt bereikt en zeker die van de orchideeën.

Het 'Cyprus Lake Prov. Park' is gekozen als natuurreservaat om de aanwezigheid van diverse effecten van glaciale oorsprong en vindplaats

fig. 5. Gaywings (*Polygala paucifolia*)

sen van bepaalde fossielen (Cephalopoden, Crinoiden en Stromatoporoiden). Het park is tamelijk sterk bebost met zowel loof- als naaldbomen waaronder berken, esdoorn (maple), populier (aspen), 'White Cedar' (*Thuja occidentalis*) en nog vele andere. De onderbegroeiing bestaat uit diverse soorten struiken zoals *Viburnums*, *Cornus* en *Diervillea*.

Toch zijn er langs de paden en wegen en op open plekken vele interessante planten te vinden zoals de roze bloeiende 'Pink pyrola' (*Pyrola asarifolia*), massa's van de reeds eerder genoemde 'Bunchberry' (*Cornus canadensis*), Zevenster (*Trientalis borealis*), Koraalwortel (*Corallorhiza trifida*), 'Gaywings' (*Polygala paucifolia*), een Vleugeltjesbloem met vrij grote op orchideeën lijkende lila bloemen (Fig. 5) en 'Wood lily' (*Lilium philadelphicum*) die op het eerste gezicht erg veel op *L. bulbiferum* lijkt.

Vroege bloeiers die, als de bladeren van de bomen net gaan ontluiken het bos een vrolijk aanzien geven, zoals de fraaie 'Large-flowered Trillium' (*Trillium grandiflorum* - de provinciale bloem van Ontario) en 'Starry false Solomon's seal' (*Smilacina stellata*) waren vrijwel uitgebloeid, hoewel de laatste op koele plekken nog wel volledig bloeiend te vinden was.

Vanuit de camping is een 'trail' uitgezet die naar de rotsige kust leidt. Toen we dit pad volgden passeerden we het 'Horse Lake' dat

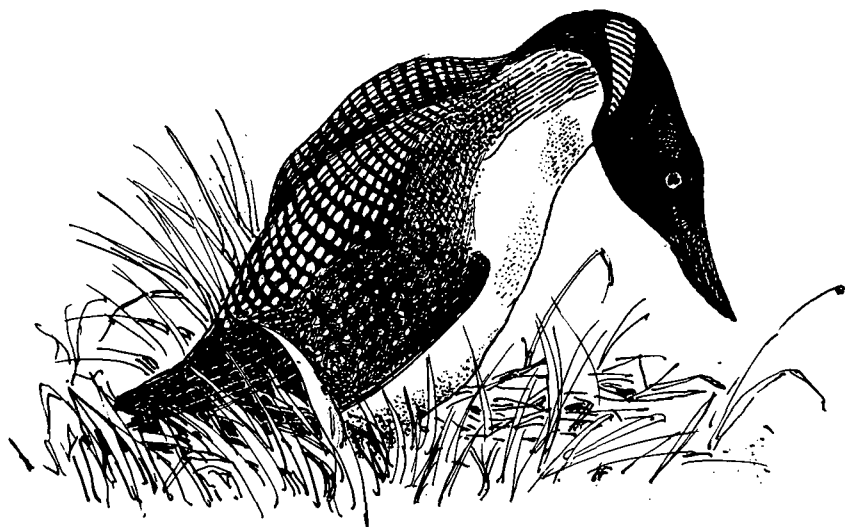

fig. 6.
Ijsduiker (*Gavia immer*)
het nest betredend.

naast het 'Cyprus Lake' één van de drie kleinere meren in het park is. Temidden van een aantal dode bomen langs de oeverkant troffen we een groep van de 70 cm hoge 'Square-stemmed monkey-flower' (*Mimulus ringens*) met haar blauw-paarse bloemen aan benevens de prachtige ongeveer even hoge door vlinders druk bezochte 'Purple milkweed' (*Asclepias purpurascens*). Deze laatste heeft een diep steenrode kleur en vertoont zoals alle Asclepiadaceën een merkwaardige bloemvorm. De plant heeft wit melksap en het is derhalve niet verbazingwekkend dat ze in het Engels 'Milkweed' wordt genoemd.

Het 'Horse Lake' is voor een belangrijk deel verland. In het midden van het meer was een bever 'burcht' die voor zover wij konden nagaan niet meer bewoond was. Een kleine verkenningstocht over het modderige terrein bracht aan het licht dat herten deze plaats bezochten. Toen we op onze schreden terugkeerden bleek dat een drietal Pestvogels (*Bombycilla cedrorum*) in de toppen van de dode bomen ons doen en laten belangstellend had gevolgd. Deze 'Cedar Waxwing' is iets kleiner dan zijn Europese neef en mist diens witte vleugeltekening.

Na ongeveer een uur gelopen te hebben kwamen we bij de rotsformaties langs de kust. Opvallend was de groen-blaauwe kleur van het water. Tussen de rotsen groeide de sierlijke 'Columbine' (*Aquilegia canadensis*) met haar rood-gele als lampionnetjes hangende bloemen.

Bij het klauteren over de sterk verbrokkelde kalksteen stootten we op een grote groep van de gevreesde 'Poison Ivy'. Deze *Rhus radicans* veroorzaakt bij aanraking hinderlijke maar vooral hardnekkige huid-irritaties. Elk jaar wordt in kranten en plaatselijke geschriften voor deze plant gewaarschuwd.

Het park is zeer rijk aan vogels, waarvan de Witkeelgors (*Zonotrichia albicollis*) en de 'Robin' (*Turdus migratorius*) het sterkst vertegenwoordigd zijn. De Witkeelgors heeft een zeer simpel liedje dat in vrijwel iedere Canadese natuurfilm te horen is. De bekende auteur van Canadese natuurverhalen, William Long, wijdde in één van zijn boeken een heel hoofdstuk aan deze melancholiek zingende vogel. Behalve de 'Robin' waren ook andere lijsterachtigen zoals de 'Redwing' met zijn rode schouderrepauletten (*Aglaius phoeiceus*) en de zeer schuwe 'Veery' (*Hylocichlia fuscescens*) waar te nemen. Beide leven graag in de nabijheid van water. Verder de 'Grackle' (*Quiscalis quiscula*) met zijn metaalglanzende verenpak die op kwajongensachtige manier direct op je kampplaats neerstrijkt zodra je je hielen licht, om te zien of er wat van zijn gading te vinden valt.

Spechten zagen we regelmatig en dat is niet zo verwonderlijk want er staan erg veel dode bomen in deze gebieden. Veelal sterven de bomen af door een te hoge waterstand, hetzij veroorzaakt door activiteit van bevers, hetzij door verstoring van de waterafvoer als gevolg van wegaanleg.

De verrassing van deze reis was de waarneming van de reus onder de spechten, de 'Pileated Woodpecker' (*Colaptes auratus*) met zijn grote rechtopstaande rode kuif.

Tijdens de schemering genoten we van de vliegkunst van de 'Night Hawk' (*Chordeiles minor*) een nachtzwaluw die tijdens de insectenjacht de gewoonte heeft zo nu en dan een duikvlucht te maken. Daarbij brengt hij een mysterieus 'boe' geluid voort dat te weeg gebracht wordt door de lucht die bij het optrekken tussen de vleugelpennen of staartveren wordt doorgeperst. Als de duisternis valt komt zijn familielid de 'Whip-poor-will' (*Caprimulgus vociferus*) onafgebroken zijn naam roepen, waarbij je je afvraagt wanneer de vogel nu eigenlijk insecten vangt, maar misschien gaat dat wel in één moeite door. Zijn keelgat is er in ieder geval groot genoeg voor.

's Morgens vroeg werden we gewekt door de IJsdruiker (*Gavia immer*) die dan 'acte de présence' kwam geven (Fig. 6). Wanneer men het melancholieke geroep van deze prachtige zwart-wit getekende vogels eenmaal over het water heeft horen schallen vergeet men dit z'n leven niet meer. Lange tijd heeft men gevreesd voor het voortbestaan van deze duiker daar jaren achtereen veel broedsels verloren gingen door te zachte eierschalen als gevolg van het opnemen van gechlloreerde koolwaterstoffen met het voedsel.

Behalve deze vrij 'grote jongens' treft men er de moeilijk van elkaar te onderscheiden 'Warblers' (*Paridae*) aan en de zeer melodieuze zingende Roodoog virio (*Virio olivaceus*). Dit om er maar een paar te noemen.

Tot nog toe werd alleen over planten en vogels gesproken maar het zal U wel bekend zijn dat viervoeters ook goed vertegenwoordigd zijn in Canada. Zo zagen we de grijsbruine eekhoorn vrijwel dagelijks in de weer om voorraden in een gat van een boom te brengen.

Vooraf de koddige 'Chipmunk' (*Tamias striatus*), de gestreepte wangzakeekhoorn, is kind aan huis op de camping. Deze watervlugge vriend, bekend uit de Disney films, is gewend aan publiek en zeer tam. Daar we de moeite genomen hadden wat zaad mee te brengen duurde het niet lang of hij zat op m'n hand zijn wangzakken vol te proppen om vervolgens

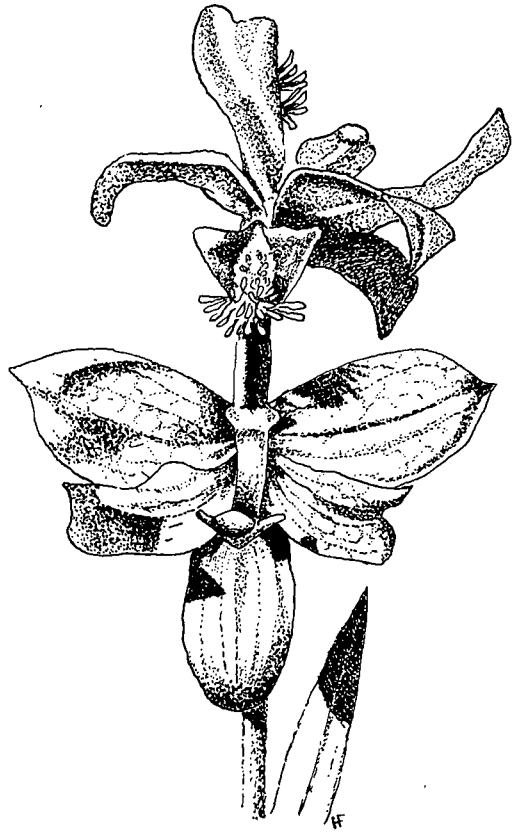

fig. 7. Grass pink (*Calopogon pulchellus*)

bliksemsnel naar z'n ondergrondse woning te hollen om het vrachtje af te leveren.

Onder de betonnen fundering van een toiletgebouwtje had zich een 'Groundhog' echtpaar gevestigd waarvan het nakroost zich in het middagzonnetje kwam koesteren. De 'Groundhog' (*Marmota monax*) doet heel sterk denken aan de alpenmarmot en maakt net als deze de toegang tot zijn hol ook altijd onder een grote steen. Vaak ziet men ze in de rotsige bermkanten van de wegen.

En dan was er nog de 'Snowshoe hare' (*Lepus americanus*) die met zijn grote klappoten - bedoeld om goed mee in de sneeuw te kunnen lopen - over de gehele camping rondzwierf en op onverwachte momenten voor je voeten liep om even plots in de bosjes het hazenpad te kiezen.

Het 'Dorcas Bay' reservaat ligt praktisch tegenover 'Cyprus Lake' aan de westkant van Bruce en omvat een deel van de vlakke doch rotsige kust van het Huron meer. Het niet zo grote

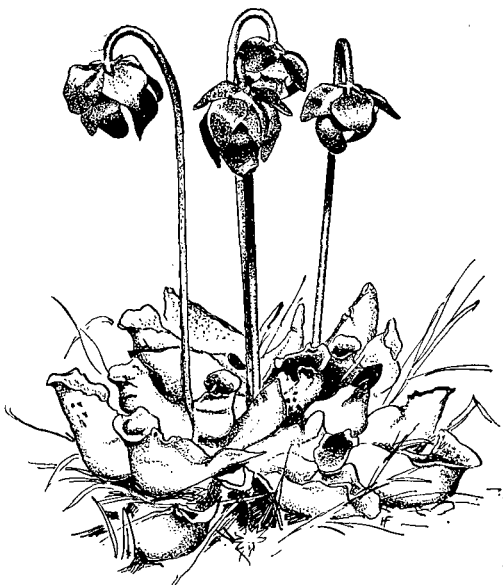

fig. 8. Pitcher plant (*Sarracenia purpurea*)

terrein is deels bebost en moerassig, deels droog en zandig. Het is buitengewoon belangrijk vanwege het orchideeënbestand. Op de moerassige plaatsen troffen we groepen van de prachtige Koningsvaren (*Osmunda regalis*) aan. Op de oevers van de poelen groeide als een tapijt de vroegbloeiende blauw-paarse 'Dwarf iris' (*Iris verna*)

De orchidee aangeduid als *Cypripedium pubescens*, die een variëteit is van *Cypripedium calceolus* (Vrouwenschoentje) komt hier bij honderdtallen voor, vaak in groepen van meer dan tien planten. De gespreid staande sepalen en petalen van deze 'Lady's Slipper' zijn gelig en duidelijk breder dan van *C. calceolus*. Een tweede variëteit 'Small yellow Lady's slipper' (*Cypripedium parviflorum*), die nog het meest op zijn Europese neef lijkt, is veel zeldzamer; de bloemen zijn kleiner en ruiken duidelijk naar vanille. De exemplaren die we vonden groeiden bij voorkeur op zeer vochtige plaatsen in moeilijk toegankelijke Thuya bosjes.

Als derde soort kan men er de 'Ramshead' (*Cypripedium arietinum*) vinden. Een vrij zeldzame orchidee met geaderde flets-karmijn kleurige bloemen waarin met de nodige fantasie de kop van een ram valt te onderkennen. De ca. 20 cm hoge plant heeft voorkeur voor een groeiplaats onder afhanginge takken van een spar of andere naaldboom.

De rij van orchideeën is hiermede nog niet afgesloten want verschillende *Habenaria* soorten zoals de 50 cm hoge 'Leafy white orchis' (*H.*

dilatata) en de 'Northern green orchis' (*H. hyperborea*) met respectievelijk witte en gele bloemen alsmede de prachtige 'Purple fringed orchis' (*Habenaria fimbriata*) met gefranjerde lila bloemen komen hier voor. Tenslotte vonden we nog enkele exemplaren van Koraalwortel, nl. 'Spotted coralroot' (*Corallorhiza maculata*) en 'Striped coralroot' (*C. striata*); de laatste heeft duidelijk grotere bloemen dan de overige Koraalwortelsoorten; de bloemen zijn purperkleurig en voorzien van streepjes.

Alvorens men het reservaat betreedt passeert men een moerassige, zandige begroeide vlakte waardoor een beek naar de kust van het Huron meer meandert. Los verspreide groepen Thuya's vormen vrijwel de enige boombegroeiing. In dit gebied vonden we meerdere malen de fijne teer rose en geel getinte orchideetjes 'Rose pogonia' (*Pogonia ophioglossoides*) en de wonderlijk gevormde cattleya-kleurige 'Grass pink' (*Calopogon pulchellus*). Deze laatste draagt de geel-gefranjeerde lip aan de bovenkant en men zou dus kunnen zeggen dat de bloem op z'n kop staat (Fig. 7). Beide orchideeën groeien op zure bodem.

De moerasvlakte herbergde trouwens nog meer verrassingen zoals Vetblad (*Pinguicula vulgaris*), 'Butterwort' en een soort blaasjeskruid ('Swollen bladderwort') (*Utricularia inflata*) die in het water staat. Langs de bosrand stonden grote groepen van de schitterend vermiljoen rode 'Indian paintbrush' (*Castilleja coccinea*). De 'Paintbrushes' zijn halfparasieten en behoren tot de helmkruidachtigen. De rode kleur is niet afkomstig van de bloem maar van de schutbladeren; de gele bloemen steken net even boven de schutbladeren uit.

Verspreid groeiend tussen de *Castilleja* troffen we de 'Pitcherplant' (*Sarracenia purpurea*) aan (Fig. 8). Deze plant heeft typische geknikte bloemen en sterk behaarde tot bekervormig vergroeide in een rozet staande bladeren. De bekervormige bladeren zijn deels gevuld met regenwater; insecten die hier invallen kunnen niet meer ontkomen en dienen tot voedsel van de plant.

Het doorkruisen van het drassige terrein bleek wel de nodige voorzichtigheid te vereisen want de ratelslang was hier geen zeldzaamheid. Ongetwijfeld waren de kikkers in de diverse plasjes hier debet aan.

Ook aan vogels ontbrak het niet in deze con-
treien. Op het zandstrand behoorden naast
Ringsnavelmeeuwen, Reuzensterns tot de
dagelijkse gasten. Deze gigant onder zijn soort-
genoten (*Hydroprogne caspia*) brengt een geluid
voort dat eerder aan een kraai dan aan een stern
doet denken. Strandvogels zoals de 'Spotted
Sandpiper' (*Actitis macularia*) en de reeds eerder
genoemde 'Killdeer' werden regelmatig gesig-
naleerd.

Het 'Red Bay' reservaat ligt 50 kilometer zui-
delijker eveneens aan het Huron meer. Tijdens
de rit daarheen viel het ons op hoe fascinerend
de zeer brede dikwijls rotsige wegbermen
waren. Grote groepen 'Thimbleweed' (*Ane-
mone riparia*), 'Pearly everlasting' (*Anaphalis
margaritacea*) en 'Tickseed' (*Coreopsis lanceo-
lata*) vielen in het oog.

Wat de laatste twee betreft is het een leuke
ervaring deze voor ons zo bekende borderplan-
ten hier in het wild aan te treffen. Dit geldt
trouwens voor veel meer planten in Canada:
Phlox, *Heliopsis*, *Rudbeckia*, *Penstemon*, *Solidago*
en nog vele andere zijn hier thuis. Ze worden
in ons land als zodanig aangeplant of waren de
stamvaders van de door ons thans gekweekte
variëteiten.

De open terreinen langs de route zagen weer
rood van de 'Indian Paintbrush' met daardoor-
heen gesprenkeld het zachte blauw van het ca.
20 cm hoge 'Blue-eyed grass' (*Sisyrinchium
montanum*), een kleine Irisachtige.

Het gebied waar het 'Red Bay' reservaat is
gelegen is tamelijk dicht bebost en zeer vocht-
tig, plaatselijk zelfs moerassig. Langs de weg
die er heen voerde zagen we de ca. 50 cm hoge
'Pale-spike Lobelia' (*Lobelia spicata*) met haar
zacht blauwe bloempjes temidden van een
groot aantal andere bermenplanten.

De plantengroei in het reservaat vertoonde veel

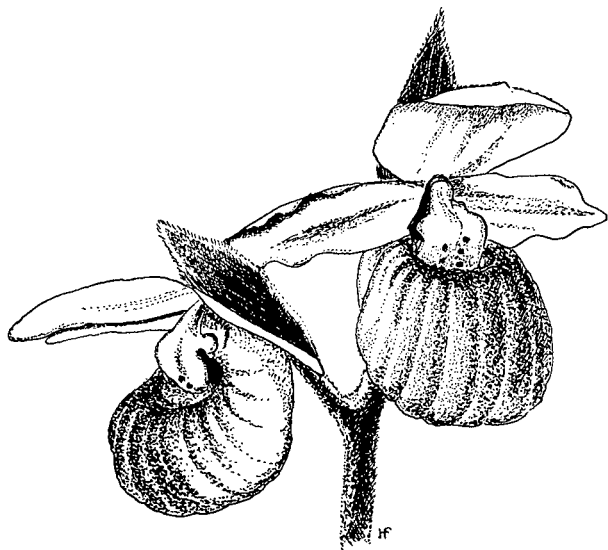

fig. 9. *Showy Lady's slipper (Cypripedium reginae)*

Deze vondst was een waardig sluitstuk van
onze speurtochten want na al deze opwindende
belevissen dienden we de terugreis naar
Sarnia te aanvaarden. We verlieten derhalve
'Bruce peninsula' en reden via Owen Sound
langs de kust van het Huron meer zuidwaarts.
Hoewel het zuidelijkste deel van Ontario meer
het karakter vaneen landbouw- en veeteelt-
gebied heeft valt er nog ontzettend veel te zien,
te veel om in dit verslag te vermelden.

In Sarnia aangekomen was het uit- en inpakken
geblazen en de volgende dag vlogen we be-
laden met nieuwe ervaringen en indrukken
terug naar Nederland.

Tot ziens Canada!

Tekeningen van de schrijver

Adres van de schrijver:

bij rubberlaarzen onontbeerlijk bleken, werden
we geconfronteerd met honderden in groepen
groeïende exemplaren van de fraaiste der Cana-
dese Lady's Slippers nl. de 'Showy Lady's
slipper' (*Cypripedium reginae*). Deze prachtige
orchidee heeft sterk generfde behaarde blade-
ren. Aan de ca. 60 cm hoge bloemstengel
prijken twee à drie vrij grote bloemen, groter
dan die van *C. calceolus*. De lip is helder rose, de
sepalen en petalen smetteloos wit (Fig. 9).

LITERATUUR:

R. Tory Peterson en M. McKenny: A Field Guide
to Wildflowers of Northeastern and Northcentral
North America

G. A. Petrides: A Field Guide to Trees and Shrubs.

R. Tory Peterson: A Field Guide to the Birds;
Eastern Land and Waterbirds.

Deze boeken zijn de nummers 17, 11 en 1 respectie-
velijk van de 'The Peterson Field Guide series',
Houghton Mifflin Co., Boston.